

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Augustini in euangelium secundum Iohannem sermones
CXXIII - Cod. Aug. perg. 47**

Augustinus, Aurelius

[Reichenau ?], [14. Jh.]

Sermo XLV

[urn:nbn:de:bsz:31-64194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-64194)

magnam quaestionem fessis intulisti. sed erige uires nostras, ut possimus
 intellegere quod dixisti; uenisti ut qui non uident uideant, recte quia lu
 men es. recte quia dies es. recte quia de tenebris liberas. hoc omnis anima
 accipit, omnis intellegit, quid est quod sequitur. & qui uident caecifiant.
 ergo ne quia uenisti. caecifiant qui uidebant. Audi quid sequitur, & fortassis
 intellegis; Commoti sunt ergo uerbis istis, quidam ex pharisaeis, & dixerunt ei.
 Numquid & nos caecifimus. audi iam quid est quod mouebat, & qui uident
 caecifiant; Dixit eis ih̄s; si caeci essetis, non haberetis peccatum; cum sit caecitas
 ipsa peccatum, si caeci essetis. id est si uos caecos aduerteretis, si uos caecos dicere
 tis, & ad medicum curretis; Si ergo ita caeci essetis, non haberetis peccatum,
 quia ego ueni auferre peccatum; Nunc uero dicitis quia uidemus, peccatum
 uestrum manet; quare, quia dicendo uidemus, medicum non quaeritis, in caeci
 tate uestra remanetis; hoc est ergo quod paulo ante non intellexeramus, quod
 ait; Ego ueni ut qui non uident uideant, quid est ut qui non uident uideant,
 qui se non uideret confitentur, & medicum quaerunt ut uideant, & qui uident
 caecifiant; quid est qui uident, caecifiant, qui se putant uideret, & medicum
 non quaerunt, in sua caecitate permanant; Ergo istam discriminationem uocauit
 iudicium, cum ait. in iudicium ueni in hunc mundum, quo discernat causa creden
 tium, & confidentium a superbis se uideret putantibus, & ideo grauius ex caecitate,
 tamquam dixerit ei peccator confitens & medicum quaerens, iudicame d̄s &
 discerne causam meam degente non sc̄a. illorum scilicet qui dicunt uidemus,
 & eorum peccatum manet; non autem illud iudicium iam intulit mundo, quo
 de uiuis & mortuis in fine saeculi iudicabit, secundum hoc enim dixerat, ego non
 iudico quemquam, quoniam prius uenit, non ut iudicet mundum, sed ut saluetur
 mundus per ipsum; **EXPLICIT SERMO XLIII INCIPIT XLV AB EO**
QUOD SCRIPTUM EST. AMEN AMEN DICOUOBIS QUI NON
INTRAT PER OSTIUM IN OUILE OUIUM SED ASCENDET ALI
UNDE ILLE FUR EST ET LATRO. USQ. AD ID QUOD AIT. EGO
UENI UT UITAM HABEANT ET ABUNDANTIUS HABEANT

De inluminato illo qui natus est caecus, sermo ad iudaeos d̄ni exortus ē.
 huic itaq, lectioni hodiernam esse contextam, scire debuit & commo
 neri caritas uestra; cum enim d̄ns dixisset. in iudicium enim ego in hunc
 mundum ueni. ut qui non uident uideant, & qui uident caecifiant, quod eo
 tempore quando lectum est ut potuimus exposuimus, quidam ex pharisaeis
 dixerunt; numquid & nos caecifimus, quibus respondit; si caeci essetis, non ha
 beretis peccatum; nunc autem dicitis quia uidemus, peccatum uestrum manet;
 his uerbis subiunxit ea quae hodie cum recitarentur audiuiimus. Amen amen

dico uobis. qui non intrat per ostium in ouile ouium sed ascendit aliunde. ille fur est & latro; Dixerunt enim se caecos non esse. uideate autem tunc possent si oues xpi essent; unde sibi usurpabant lumen qui furebant contra diem. propter illorum ergo uanam & superbam & insanabilem adrogantiam dñs ihs ista contexit. in quibus nos salubriter si aduertamus admonuit; multi enim sunt qui secundum quandam uitae huius consuetudinem dicuntur boni homines. boni uiri. bonae faeminae. innocentes & quasi obseruantes ea quae in lege praecepta sunt. deferentes honorem parentibus suis. non moechantes. non homicidium perpetrantes. non furtum facientes. non falsum aduersus quemquam testimonium perhibentes. & cetera quae lege mandata sunt uelut obseruantes. xpiani non sunt. & plerumq; se iactant quomodo isti; Numquid & nos caeci sumus. Quia uero ista omnia qui faciunt & nesciunt ad quem finem referant. inaniter faciunt. Dñs de grege suo & de ostio quae intratur ad ouile. similitudinem proposuit in hodierna lectione; Dicunt ergo pagani. bene uiuimus; si per ostium non intrant. quid eis prodest unde gloriantur; Ad hoc enim debet unicuiq; prodesse bene uiuere. ut dicitur illi semper uiuere; Nam cuius datur semper uiuere. quid prodest bene uiuere. qui nec bene uiuere dicendi sunt qui finem bene uiuendi uel caecitate nesciunt. uel inflatione contemnunt; non est autem cuiquam spes uera & certa semper uiuendi. nisi agnoscat uitam quod est xps & per ianuam intrat in ouile; quaerunt ergo plerumq; tales homines & iam per suadete hominibus ut bene uiuant. & xpiani non sint; per aliam partem uolunt ascendere. rapere & occidere. non ut pastor conseruare atq; saluare; fuerunt ergo quidam philosophi de uirtutibus & uitiis subtilia multa tractantes. diuidentes. definientes. ratiocinationes acutissimas concludentes. libros implentes. suam sapientiam buccis crepantibus uentilantes. qui & iam dicere auderent hominibus; nos sequimini. sectam nostram tenete. si uultis beate uiuere; sed non intrant per ostium. perdesse uolebant. mactate & occidete; quid de istis dicam. ecce ipsi pharisaei legebant. & in eo quod legebant. xpm sonabant. uenturum sperabant. praesentem non agnoscebant; Iactabant se & iam ipsi inter uidentes. hoc est inter sapientes. & negabant xpm & non intrabant per ostium; Ergo & ipsi si quos forte seducerent. mactandos. & occidendos. non liberandos seducerent; & hos dimittamus; uideamus illos si forte ipsi intrant per ostium; qui ipsius xpi nomine gloriantur. innumerabiles enim sunt qui se uidentes non solum iactant. sed a xpo inluminatos uideri uolunt; sunt autem heretici. forte ipsi per ianuam intrauerunt; absit; sabellius dicit; qui filius est. ipse est pater; sed si filius non est pater. non intrat per ostium qui filium

dicit patrem; Arrius dicit; aliud est pater. aliud est filius; recte dicere.
 si diceret alius. non aliud; quando enim dicit aliud. ei contradicit a quo audit.
 ego & pater unum sumus; nec ipse ergo per ostium intrat; praedicat enim
 xpm qualem sibi fingit. non qualem ueritas dicit; nomen habet. rem non ha-
 bet; alicuius rei nomen est xps. tene ipsam rem si uis prodesse tibi nomen;
 alius nescio unde sit. sicut foranus. xps homo est inquit. ds non est; nec ipse
 intrat per ostium. quia xps & homo & ds est; & quid opus est multa per cur-
 rere. & multa uana heresiū enumerare; hoc tenet. ouile xpi esse ecclesiam
 catholicam; qui cumq; uult intrare ad ouile. per ostium intrat & xpm uerum
 praedicat. non solum xpm uerum praedicat. sed xpi gloriam quaerat. non su-
 am; nam multi querendo gloriam suam. oues xpi sparserunt potius quā
 congregarunt; humilis est enim ianua xps dñs. qui intrat per hanc ianuam.
 oportet humiliare se. ut sano capite possit intrare; qui autem se non humi-
 liat. sed extollit. per macheriam uult ascendere; qui autem per macheriam
 ascendit. ideo exaltatur. ut cadat; tecte tamen adhuc loquitur dñs ihs. non
 dum intellegitur; nominat ostium. nominat ouile. nominat oues. Comen-
 dat haec omnia. sed nondum exponit. legamus ergo quia uenturus est ad
 ea uerba. in quibus nobis aliqua quae dixit dignetur exponere. ex quorū
 expositione dabit nobis fortasse & iam illa quae non exposuit intellegere;
 pascat enim manifestis. exercet obscuris; qui non intrat per ostium. in
 ouile ouium sed ascendit aliunde. uae misero quia casurus est; sit ergo hu-
 milis. per ostium intrat. plano pede ueniat. & non offendat; ille inquit fur
 est & latro. oues suas uult dicere oues alienas. ad hoc suas. id est fur ta ablatas
 non ut saluet. sed ut occidat; ergo fur est. quia quod alienum est. suum dicit.
 latro. quia & quod est furatus occidit; qui autem intrat per ostium. pastor
 est ouium. huic ostiarius aperit; De ostiario isto tunc quaeramus. quando
 ab ipso dño audierimus quod sit ostium. & quis sit pastor; & oues uocem eius
 audiunt. & proprias oues uocat nominatim; habet enim nomina earum
 scripta in libro uitae; proprias oues uocat nominatim; hinc dicit apostolus.
 nouit dñs qui sunt eius; & adducit eas. & cum proprias oues miserit ante eas
 uadit. & oues illum sequuntur quia sciunt uocem eius; alienum autem non
 sequuntur. sed fugient ab eo. quia non no uerunt uocem alienorum; tecta
 sunt haec. plena quaestionibus. grauida sacramentis; sequamur ergo &
 audiamus magistrum. ex his obscuris aliquid aperietur. & per id quod a-
 pertit. nos forte intrare facientem; hoc prouerbum dixit illis ihs. illi autē
 non cognouerunt quid loqueretur eis. forte nec nos; quid ergo inter est
 inter illos & nos. antequam ista uerba agnoscamus & nos. quia nos pulsamus

uum incedit
 esse. ueritas
 nen qui
 & insublen
 aduertam
 consuetudinem
 & quasi obieru
 uentibus suis
 faciemet. non falsū
 quae lege manda
 aut quomodo sit
 & refertur ad
 de ostio qua
 uocem. dicitur
 ad est prodest. unde
 uult. ut dicitur da tem
 uult bene uocet. qua
 di. uel caecitate refertur.
 uam. post uer. & certa.
 & per uerum intrat. in uo
 ueritas. hinc uocem ut
 in ostio. rapere
 ueritas. ergo quodam
 in. dicitur. dicitur
 ueritas. suam. capi
 ueritas. hinc uocem
 & ad non intrat
 & ad dicitur. ecce
 ueritas. ueritas. spe
 & inter ueritas.
 per ostium. ergo
 non liberandis. sed
 intrat. per ostium
 sunt. quae uocem
 & sunt. uocem
 & dicitur. quae
 & ostium.

ut aperiatur nobis. illi autem xpm negando nolebant intrare seruandi.
sed foras remanere perdendi, quod ergo nos audimus haec pie, quod an
tequam illa intellegamus, credimus uera esse atq; diuina. magna ab istis di
uersitate distamus; Cum enim duo audiunt uerba euangelii. unus im
pius, alter pius, & talia sunt ut forte ambo non intellegant. Unus dicit ni
hil dixit. alius dicit uerum dixit. & bonum est quod dixit, sed nos non intelle
gimus. iste quia credit iam pulsatur, & dignus est cui aperiatur si pulsare
persistat. ille uero adhuc audit. nisi credideritis. non intellegatis, quae
ista commendo, qui & iam cum uerba haec obscura sicut possum exposu
ero. aut quia ualde sunt abdita, uel ego eorum non adprehendero in
tellegentiam, uel explicandi quod intellego non habuero facultatem, uel
tam fuerit quisq; tardus ut & iam exponentem non sequatur, non dese
desperet. maneat infide ambulat in uia, audiat apostolum dicentem.
& si quid aliter sapitis, hoc quoq; uobis ds reuelauit uerum tamen in quod
peruenimus, in eo ambulemus; incipiamus ergo audire exponentem, quae
audiuimus proponentem; Dixit ergo eis iterum ih̄s; Amen amen dico uobis.
quia ego sum ostium ouium; ecce ipsum ostium quod clausum posuerat, ape
ruit; ipse est ostium. agnouimus, intremus, aut nos intrasse gaudeamus;
omnes quot quot uenerunt, fures sunt & latrones, quid est hoc dñe. omnes
quot quot uenerunt; quid enim tu non uenisti? sed intellege, omnes quot
quot uenerunt dixi, utiq; praeter me; recolamus ergo ante aduentum ip
sius uenerunt prophetae. numquid fures & latrones fuerunt? absit; non
praeter illum uenerunt, quia cum illo uenerunt; uenturus praecones mit
tebat, sed eorum corda quos miserat possidebat, uultis nosse quia cum illo ue
nerunt, qui est, ipse semper, carnem quippe accepit ex tempore; quid est ergo
semper. In principio erat uerbum; Cum illo ergo uenerunt, qui cum uerbodi
uenerunt; Ego sum, ^{inquit} uia & ueritas & uita, si ipse est ueritas, cum illo uenerunt?
qui ueraces fuerunt; quot quot ergo praeter illum, fures & latrones, id est
ad furandum & occidendum. Sed non audierunt eos oues; maior haec quaestio
est. non audierunt eos oues; ante aduentum dñi nostri ih̄u xpi quo humilis
uenit in carne, praecesserunt iusti sic in eum credentes uenturum, quomo
do nos credimus in eum qui uenit, tempora uariata sunt, non fides? quia &
ipsa uerba pro tempore uariantur, cum uarie declinantur, alium sonum habet
uenturus est. alium sonum habet uenit. Mutatus est sonus, uenturus est &
uenit, eadem tamen fides utrosq; coniungit, & eos qui uenturum esse, & eos
qui eum uenisse crediderunt, diuersis quidem temporibus, sed utrosq; per
unum fidei ostium, hoc est per xpm uidemus ingressos; Nos credimus dñm

xpm ihm natum ex uirgine uenisse in carne. passum esse. resurrexisse.
 in caelum ascendisse. totum hoc sicut uerba auditis praeterit temporis. im-
 plum esse iam credimus; in eius sunt fidei societate nobiscum & illi patres. qui
 crediderunt de uirgine nasciturum. passurum. resurrectorum. in caelos as-
 censurum; illos enim ostendit apostolus ubi ait. habentes autem eundem spm
 fidei sicut scriptum est. Credidi propter quod loquutus sum. & nos credimus
 propter quod & loquimur; propheta dixit. credidi propter quod loquutus su.
 apostolus dicit. & nos credimus propter quod & loquimur; ut scias autem
 quod una sit fides. audi dicentem; habentes eundem spm fidei. & nos credim;
 sic & alio loco; nolo enim uos ignorare frs. quia patres nostri omnes sub nube
 fuerunt. & omnes per mare transierunt. & omnes in moyse baptizati sunt.
 in nube. & in mari. & omnes eandem escam spiritalem manducauerunt. &
 omnes eundem potum spiritalem biberunt; mare rubrum significabat bap-
 tismum. moyses ductor per mare rubrum significat xpm; populus transiens
 significat fideles; mors aegyptiorum significat abolitionem peccatorum; In sig-
 nis diuersis eadem fides; sic insignis diuersis. quomodo in uerbis diuersis. quia
 uerba sonos mutant per tempora. & utiq; nihil sunt aliud uerba quam signa;
 significando enim uerba sunt; tolle significationem uerbo. strepitus inanis
 est; significata ergo sunt omnia; Numquid non eadem credebant per quos
 haec signa ministrabantur. per quos eadem quae credimus. propheta pra-
 nuntiabantur. utiq; credebant. sed illi uentura esse. nos autem uenisse. Ideo
 & sicat. eundem potum spiritalem biberunt; s; spiritalem eundem. nam cor-
 poralem non eundem; quid enim illi bibebant. bibebant enim de spiritali se-
 quenti p&ra. p&ra autem erat xps; uid&e ergo fidei anen^{te} signa uariata; ibi
 p&ra xps. nobis xps quod in altari di pontatur; & illi pro magno sacramento
 eiusdem xpi biberunt aquam profluentem de p&ra. nos quid bibamus norunt
 fideles; si speciem uisibilem intendas. aliud est. si intellegibilem significatione.
 eundem potum spiritalem biberunt. Quot quot autem illo tempore credide-
 runt. uel abraham. uel isaac. uel iacob. uel moyse. uel aliis patriarchis. aliisq; pro-
 ph&is xpm praenuntiantibus. oues erant. & xpm audierunt. Non alienam uoce.
 sed ipsius audierunt; Iudex fuerat in praecone. quia & quando iudex loquitur
 per praecone. exceptor non facit. praeco dixit. sed iudex dixit; alii sunt ergo
 quos non audierunt oues. in quibus non erat uox xpi. errantes. falsa dicentes.
 inania garrientes. uana fingentes. miseros seducentes; quid est ergo quod dixi.
 maior haec quaestio est. quid hab& obscurum. & ad intellegendum difficile.
 Audite obsecro; ecce dñs ipse ih̄s xps uenit. praedicauit. utiq; multo magis uox
 pastoris erat expressa ipso ore pastoris; si enim per proph&as uox pastoris erat.

quantomagis uocem pastoris proferebat lingua ipsa pastoris. non omnes ^{nam} hanc
audierunt; sed quid putamus, qui audierunt. oues erant. Ecce audiuit iudas.
& lupus erat. sequebatur. sed pelle ouina tectus pastoris insidiabatur. Aliq
uero eorum qui xpm crucifixerunt non audiebant, & oues erant, ipse
enim uidebat in turba quando dicebat; Cum exaltaueritis filium hominis.
tunc agnosceatis quia ego sum; quomodo enim ista soluitur quaestio; audi
unt non oues, & non audiunt oues, ^{quia sol} sequuntur uocem pastoris quidam lu
pi, & ei quaedam contradicunt oues. postremo pastorem occidunt oues.
Sic soluitur quaestio; responde enim aliquis & dicit; sed quando non audi
ebant, oues nondum erant, tunc lupi erant, uox audita eos mutauit, &
ex lupis oues fecit; quando ergo factae sunt oues, audierunt & pastorem
in uenerunt, pastoremq; sequitae sunt, & pastoris promissa speraue
runt, quia iussa fecerunt; soluta est ut cumq; ista quaestio, & cuiquam for
te sufficiat; me autem adhuc mouet, & quid me moueat communico uo
biscum, ut quodammodo quaerens uobiscum, reuelante illo uobiscum
merear inuenire; quid ergo me moueat accipite; per ezechielem pro
ph&am dñs obiurgat pastores & dicit inter cetera de ouibus; errantem
non reuocastis; & errantem dicit, & ouem appellat, s; quando errabat, qm
ouis erat, cuius uocem ut erraret audiebat. proculdubio enim non erraret,
si uocem pastoris audiret. sed ideo errauit, quia uocem audiuit alieni, uo
cem furis & latronis audiuit. Certe latronum uocem non audiunt oues,
qui uenerunt inquit & intellegimus praeter me, id est qui uenerunt pre
ter me, fures sunt & latrones, & non audierunt eos oues; Dñe si non audi
erunt eos oues, quomodo errant oues, si oues non audiunt nisi te; tu aut
ueritas es, quisquis ueritatem audit, non utiq; errat; illi autem errant, &
oues appellantur; nam si in errore ipso oues non appellarentur, non
diceretur per ezechielem, errantem ouem non reuocastis; quomodo
& errat, & ouis est, uocem alieni audiuit; certe non audierunt eos oues;
Deinde modo multi colliguntur ad ouile xpi, & ex hereticis fiunt catholi
ci, a furibus tolluntur, pastori redduntur, & aliquando murmurant,
tedium patiuntur ad reuocantem, & non intellegunt iugulantem; ue
rum tamen & iam cum reuocantes uenerint quae oues sunt, agnoscunt
uocem pastoris, & se uenisse laetantur, & errasse erubescunt; quando er
go in illo errore tamquam in ueritate gloriabantur, & utiq; non audiebant
uocem pastoris, & alienum ideo sequebantur, oues erant an non erant.
Si oues erant, quomodo alienos oues non audiunt. Si oues non erant, quare
obiurgantur illi quibus dicitur, errantem ouem non reuocastis, in ipsis

iam iam factis catholicis xpianis, bonae spei fidelibus, aliquando mala contan-
 gunt. seducuntur in errorem, & post errorem reuocantur; quando seducti
 sunt in errorem, & rebaptizati sunt. aut post ouis dominici societatem rursus
 in errorem pristinum reuoluti sunt. Oues erant, an non erant; utiq; catholici
 erant; si catholici fideles erant. Oues erant; si oues erant, quomodo uocem
 alieni audire potuerunt! Cum dñs dicat. non audierunt eos oues; Audistis fr̄
 altitudinem quaestionis; Dico ergo; nouit dñs quis sunt eius! Nouit praescitos,
 nouit praedestinos. De illo quippe dicitur. Quos autem praesciuit, & prae-
 destinauit conformes fieri imaginis filii sui. ut sit ipse primogenitus in mul-
 tis fratribus; quos autem praedestinauit. ipsos & uocauit. & quos uocauit
 ipsos & iustificauit. quos autem iustificauit. ipsos & glorificauit; si dñs pro
 nobis quis contra nos. adde adhuc. qui proprio filio suo non peperit. sed
 pro nobis omnibus tradidit eum. quomodo non & cum illo omnia nobis do-
 nauit. sed quibus nobis praescitis. praedestinis. iustificatis. glorificatis. —
 De quibus sequitur. quis accusabit aduersus electos dñi. Nouit ergo dñs qui
 sunt eius. ipse sunt oues. aliquando se ipsae nesciunt. sed pastor nouit eas.
 Secundum istam praedestinationem. secundum istam dñi praescientiam.
 secundum electionem ouium ante constitutionem mundi. Nam & hoc dicit
 apostolus. sicut elegit nos in ipso ante constitutionem mundi. Secundum
 istam ergo praescientiam dñi & praedestinationem quam multae oues foris.
 quam multi lupi intus. & quam multae oues intus. & multi lupi foris; quid est
 quod dixi. quam multae oues foris. quam multi modo luxuriantur casti
 futuri. quam multi blasphemant xpm credituri in xpm. quam multi se
 inebriant futuri sobrii. quam multi rapiunt res alienas donaturi suas;
 Uerum tamen modo alienam uocem audiunt. alienos sequuntur. Item quā
 multi intus laudant blasphematuri. casti sunt fornicaturi. sobrii sunt. sed
 uino postea sepulturi. stant casuri. non sunt oues; De praedestinis enī
 loquimur. de his loquimur quos nouit dñs quis sunt eius. & tamen ipsi quā
 diu recte sapiunt. xpi uocem audiunt; Ecce audiunt ipsi. non audiunt illi.
 & tamen secundum praedestinationem. non oues isti. oues illi; Adhuc ma-
 nae quaestio. quae mihi interim nunc uidetur ita posse dissolui; est aliqua
 uox. est inquam uox aliqua pastoris. in qua oues non audiunt alienos. in qua
 non oues non audiunt xpm; quae est ista uox. qui perseverauerit usq; in
 finem. hic saluus erit; hanc uocem non neglegit proprius. non audit alie-
 nus; nam & ille hoc ei praedicat. ut perseueret apud ipsum usq; in finem.
 sed non apud eum perseuerando non audit hanc uocem; Uenit ad xpm. au-
 diunt alia & alia uerba. illa & illa. omnia uera. sana omnia. inter quae omnia

est & illa uox. qui perseuerat^{raue} usq. in finem, hic saluus erit. istam qui audierit
 ouis est; sed audiebat illā nescio quis, & desipuit, refrigerat. audiuit alienam;
 si praedestinatus est, ad tempus errauit, in aeternum non perit. redit ut audiat
 quod neglexit, faciat quod audiuit; si enim de his est qui praedestinati sunt, &
 errorem ipsius dī praesciuit, & conuersionem futuram; si ab errauit, redit ut
 audiat uocem illam pastoris, & sequatur dicentem, qui perseuerauerit usq. in
 finem hic saluus erit; Bona uox fr̄s. uera, pastoralis, ipsa est uox salutis in taber-
 naculis iustorum; nam facile est audire xpm̄, facile est laudare euangelium,
 facile est adclamari disputatori, perseuerare usq. in finem hoc est ouium
 uocem pastoris audientium; temptatio accidit, perseuera usq. in finem, usq.
 in quem finem perseuerabis, quo usq. finias uia, quam diu enim non audis xpm̄,
 aduersarius tuus est in ista uia, hoc est in ista mortali uita; sed quid dicit,
 Concorda cum aduersario tuo cito dum es cum eo in uia! Audisti, credidisti,
 concordasti, si aduersabaris, concordā, si tibi praestitum est concordare, noli
 ulterius litigare; quando enim finitur uia nescis, sed tamen scit ille, si ouis
 es, & si perseueraueris usq. in finem, saluus eris. Ac per hoc istam uocem non
 contemnunt sui, non audiunt alieni; ut potui, ut ipse donauit, profundam
 multam quaestionem aut exposui uobis, aut tractaui uobiscum; si qui minus
 intellexerunt, maneat p̄ct̄is, & reuelabitur ueritas; qui autem intellexerūt,
 non se extollant quasi celeriores super tardiores, ne extollendo se exorbitent,
 & facilius perueniant tardiores; omnes autem perducatur cui dicimus, Deduc
 me dñe in uia tua, & ambulabo in ueritate tua; per hoc ergo quod exposuit
 dñs, quia ipse est ostium, inquit ad ea quae proposuit, nec exposuit, &
 pastor quidem quisnam sit, quamuis nondixerit in ista lectione quae
 hodie recitata est. Tamen in ea quae sequitur, aperissime dicit, ego sum
 pastor bonus; quod & si nondiceret, quem alium praeter ipsum intellegere
 deberemus, in eis uerbis ubi ait, Qui intrat per ostium, pastor est ouium,
 huic ostium aperit, & oues uocem eius audiunt, & proprias oues uocat
 nominatim, & educat eas, & cum proprias oues emisserit, ante eas uadit, & oues
 eum sequuntur, quia sciunt uocem eius; quis enim alius oues proprias uocat
 nominatim, & educit eas hinc ad uitam aeternam, nisi qui nouit nomina
 praedestinatorum, unde ait discipulis suis, Gaudete quoniam nomina uestra
 scripta sunt in caelo; hinc enim eas uocat nominatim, & quis alius eas emit,
 nisi qui earum peccata dimittit, & eum sequi duris liberate uinculis possint;
 & quis eas praecessit, quo eum sequantur; nisi qui surgens a mortuis iam non
 moritur, & mors ei ultra non dominabitur, & cum hic esset & in carne conspicu-
 us, ait Pater quos dedisti mihi, uolo ut ubi ego sum, & ipsi sint mecum; Unde

illud quod ait. Ego sum ostium, per me si quis introierit saluabitur, & ingre-
 dietur, & egredietur, & pascua inueniet. In hoc euidenter ostendit non solum
 pastorem, sed & iam oues intrare per ostium; sed quid est ingredi & egre-
 dietur & pascua inueniet. Ingressus quippe in ecclesiam per ostium xpm, ualde
 bonum est. exire autem de ecclesia, sicut ait iste ipse iohannes euangelista in
 epistola sua. ex nobis exierunt sed non erant ex nobis. non est utiq. bonum;
 Talis ergo egressus non possit ab uno pastore laudari, ut dicitur. & ingredi-
 & egredietur, & pascua inueniet; est ergo aliquis non solum ingressus, uerum
 & iam egressus bonus per ostium bonum quod est xps; sed quis est iste lauda-
 bilis & beatus egressus. possem quidem dicere ingredi nos quando interius ali-
 quid cogitamus. egredi autem quando exterius aliquid operamur. & qm si
 cut dicit apostolus. per fidem habitat xps in cordibus nostris. ingredi per
 xpm esse, secundum ipsam fidem cogitare. egredi autem per xpm, secundum
 ipsam fidem & iam foris id est coram hominibus operari; unde & in psalmo le-
 gitur. exiit homo ad opus suum, & ipse dñs dicit, luceant opera uestra coram
 hominibus; sed plus me delectat quod ipsa ueritas tamquam pastor bonus.
 & ideo doctor bonus, quodammodo nos admonuit quem admodum intellege-
 re debeamus quod ait. ingredi & egredietur & pascua inueniet, cum secu-
 tus adiunxit, fur non uenit nisi ut fur & mactet & perdat. Ego ueni ut uitam
 habeant & abundantius habeant; uidetur enim mihi dixisse, ut uitam habeant
 ingredienti, & abundantius habeant egredientes; Non autem potest quisq.
 per ostium id est per xpm egredi ad aeternam uitam quae erit in specie, nisi
 per ipsum ostium, hoc est per eundem xpm in ecclesiam eius quod est ouile
 eius, intrauerit ad uitam temporalem quae est in fide; ideo ait. ego ueni ut uitam
 habeant. hoc est fidem quae per dilectionem operatur, per quam fidem in oue
 le ingrediuntur ut uiuant, quia iustus ex fide uiuit, & abundantius habeant,
 qui perseverando usq. in finem, per illud ostium, id est per fidem xpi egredi-
 untur, qm uiri fideles moriuntur, & abundantius habebunt uitam uenien-
 do quo pastor ille praecessit, ubi numquam deinde moriantur; Quamuis
 ergo & hic in ipso ouili non desunt pascua, qm ad utrumq. possumus intel-
 legere quod dictum est, & pascua inueniet; id est & ad ingressum & egres-
 sum, tamen tunc uere pascua inuenient ubi saturentur qui esuriunt & siti-
 unt iustitiam; Quia pascua inuenit cui dictum est, hodie mecum eris in
 paradiso; Quomodo autem ipse sit ostium, ipse pastor, ut per se ipsum quo-
 dammodo & iam ipse ingredi & egredi intellegatur, & quis nam sit ostiari-
 us, longum est hodie quaerere, & differendo sicut ipse donauerit explicare;
EXPLICIT SERMO XLV INCIPIT XLVI XBCO QUOD DICTUM E